

Minister Zdrowia

ZPN.0164.10.2026.KM
Warszawa, 13 lipca 2026

Pan
Krzysztof Strobel

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej dotyczącej *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 lutego 2026 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Uprzejmie informuję, że na stronie Rządowego Centrum Legislacji (<https://legislacja.gov.pl/projekt/12399053>) dostępne są szczegółowe informacje dotyczące przebiegu procesu legislacyjnego ww. projektu rozporządzenia. W ramach dokumentacji procesu legislacyjnego opublikowano wszystkie uwagi zgłoszone w toku uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji publicznych wraz ze stanowiskiem Ministra Zdrowia odnoszącym się do poszczególnych postulatów. Ponadto, na stronie zamieszczono również raport z przeprowadzonych konsultacji publicznych.

Należy podkreślić, że projekt ww. rozporządzenia został wypracowany we współpracy z ekspertami Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego, Instytutu Matki i Dziecka, Instytutu „Pomnik–Centrum Zdrowia Dziecka”, Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W tym miejscu pragnę zapewnić, że wszystkie stanowiska zgłoszone w toku konsultacji publicznych oraz uzgodnień zostały przedstawione ekspertom uczestniczącym w pracach nad opracowaniem przedmiotowego aktu prawnego oraz dokładnie zbadane, ocenione i rozpatrzone pod kątem ich treści, zasadności, możliwości wdrożenia oraz potencjalnego wpływu na realizację celów regulacji. Wyniki tych analiz znalazły odzwierciedlenie w ostatecznym kształcie projektu rozporządzenia.

W obliczu zmian klimatycznych oraz populacyjnych wyzwań zdrowotnych, korekta aktualnych wzorców żywieniowych większości konsumentów jest uzasadniona. Wyniki coraz liczniejszych badań wskazują, że modele żywienia z przewagą produktów pochodzenia roślinnego, mają korzystny wpływ na zdrowie człowieka, jak również mogą się przyczynić do hamowania degradacji środowiska. Zasady tzw. diety planetarnej (Planetary Health Diet), z założenia opracowanej dla osób ogólnie zdrowych w wieku powyżej 2 lat, uwzględniają duży udział żywności pochodzenia roślinnego (np. warzyw, owoców, pełnoziarnistych produktów zbożowych, nasion roślin strączkowych, orzechów, nienasyconych tłuszczów roślinnych), niski do umiarkowanego udział żywności pochodzenia zwierzęcego oraz niskie spożycie tłuszczów nasyconych, rafinowanych produktów zbożowych i cukru. Należy zatem podkreślić, że taki model żywienia nie wyklucza stosowania produktów pochodzenia zwierzęcego. Założenia tego modelu żywienia zostały opracowane przez panel ekspertów z różnych dziedzin, w tym z zakresu zdrowia, rolnictwa, nauk politycznych, środowiska i zrównoważonego rozwoju (komisja EAT-Lancet) i opublikowane w formie raportu w 2019 r., który zaktualizowano w 2025 r. Warto zaznaczyć, że zasady diety planetarnej są spójne z zasadami zdrowego żywienia dla populacji Polski.

W tym miejscu uprzejmie wyjaśniam, że Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH-PIB (NIZP PZH-PIB) nie prowadził badań dotyczących skutków zdrowotnych stosowania diety planetarnej u dzieci i młodzieży w populacji polskiej. Liczne badania, w tym realizowane wśród dzieci i młodzieży przez różne ośrodki i instytucje, dotyczą jednak skutków zdrowotnych nieprawidłowego stylu życia, w tym sposobu żywienia odbiegającego od zasad zdrowego żywienia. Można wśród nich wymienić badanie COSI (ang. Childhood Obesity Surveillance Initiative) realizowane wśród dzieci w wieku wczesnoszkolnym tj. Projekt Monitorowania Otyłości Dzieci prowadzony z inicjatywy Światowej Organizacji Zdrowia czy badanie HBSC (ang. Health Behaviour in School-aged Children) tj. badanie zachowań zdrowotnych dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (11-15 lat).

W odniesieniu do uwzględniania obowiązkowego posiłku na bazie nasion roślin strączkowych w przedszkolach i szkołach, należy zaznaczyć, że zapis dotyczy jednego posiłku (obiadu) raz w tygodniu. Uwzględnianie w codziennym żywieniu, także dzieci i młodzieży, posiłków na bazie nasion roślin strączkowych jest zgodne z zasadami zdrowego żywienia. NIZP PZH-PIB, jako twórca norm żywienia dla populacji Polski, od lat rekomenduje by nie tylko w żywieniu domowym, ale także w przedszkolnym i szkolnym, planować posiłki zawierające tę grupę produktów. W 2025 r. Komitet Żywienia Europejskiego Towarzystwa Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci (ESPGHAN)

opublikował stanowisko dotyczące diety wegańskiej u niemowląt, dzieci i nastolatków wskazując, że tego typu dieta kompletna pod względem odżywczym, wspierająca prawidłowy wzrost i rozwój zdrowych niemowląt, dzieci i młodzieży jest potencjalnie możliwe do osiągnięcia, choć istnieje potrzeba prowadzenia dalszych badań z tego zakresu. Należy podkreślić, że stanowisko to dotyczy całodzienniej diety wegańskiej stosowanej w populacji pediatrycznej. Na podstawie analizy dostępnych badań wykazano w nim, że małe dzieci, dzieci i młodzież stosujące dietę wegańską miały podobne spożycie energii jak dzieci na diecie tradycyjnej, a także spełniały zalecenia Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) dotyczące białka. Jednocześnie spożywały więcej węglowodanów, ale spożycie to mieściło się w granicach referencyjnych wartości spożycia EFSA. Dzieci na diecie wegańskiej spożywały też więcej błonnika. W porównaniu z osobami stosującymi dietę tradycyjną, miały konsekwentnie niższe spożycie nasyconych kwasów tłuszczowych i wyższe spożycie wielonienasyconych kwasów tłuszczowych (kwasu linolowego i alfa-linolenowego). Były jednak narażone na wyższe ryzyko niespełnienia zalecanego dziennego spożycia dla witaminy B12 oraz wapnia, natomiast spełniały zalecane dzienne spożycie dla żelaza bez suplementacji. Nasiona roślin strączkowych zawierają średnio ok. 25% białka, dlatego stanowią dobrą alternatywę dla produktów pochodzenia zwierzęcego. Są także bogate w błonnik pokarmowy, są produktami niskotłuszczowymi, a także dostarczają żelaza, magnezu, witamin z grupy B oraz potasu. Skład aminokwasowy nasion roślin strączkowych jest zbliżony do białka zwierzęcego, różni się jednak zawartością niektórych aminokwasów egzogennych i może nie pokrywać zapotrzebowania na te aminokwasy. W celu lepszego wykorzystania białka roślinnego w organizmie, szczególnie w dietach opartych wyłącznie na produktach roślinnych, należy stosować zasadę komplementarności białek. Białko zawarte w nasionach roślin strączkowych, orzechach i produktach zbożowych wzajemnie się uzupełnia pod względem składu aminokwasów egzogennych. Oznacza to, że jeśli osoba na diecie wegańskiej w ciągu dnia spożywa odpowiednie porcje różnych źródeł białka roślinnego, jest ono efektywniej wykorzystywane przez organizm. Zalecenia dotyczące stosowania napojów roślinnych, m.in. w diecie dzieci i młodzieży zawarte są w stanowisku polskich ekspertów dotyczącym roli napojów roślinnych w żywieniu, w tym korzyści zdrowotnych, jak i potencjalnego ryzyka związanego z konsumpcją tego typu napojów (Rachtan-Janicka, J.; Gajewska, D.; Szajewska, H.; Włodarek, D.; Weker, H.; Wolnicka, K.; Wiśniewska, K.; Socha, P.; Hamulka, J. The Role of Plant-Based Beverages in Nutrition: An Expert Opinion. *Nutrients* 2025, 17, 1562). Dane dotyczące potencjalnego zagrożenia zdrowia konsumentów wynikającego z pozostałości pestycydów w żywności dostępnej na polskim rynku w roku 2023, w tym wybranych nasionach roślin strączkowych, uwzględnione są w raporcie autorstwa Struciński P., Lewiński R., Czaja K., Liszewska M., Korcz W.: *Analiza potencjalnego zagrożenia zdrowia*

konsumentów wynikającego z obecności pozostałości pestycydów w żywności dostępnej na polskim rynku w roku 2023, opracowanego w ramach Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026 i opublikowanego przez NIZP PZH-PIB w 2025 r.

(<https://www.pzh.gov.pl/raport-analiza-potencjalnego-zagrozenia-zdrowia-konsumentow-wynikajacego-z-pozostalosci-pestycydow-w-zywnosci-dostepnej-na-polskim-ryнку-w-roku-2023/>).

Niezależnie od powyższego informuję, że nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty sprawują organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach realizowanych kontroli urzędowych żywności. Jednocześnie, zgodnie z art. 52c ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, dyrektor szkoły odpowiada za zapewnienie przestrzegania przepisów na terenie kierowanej jednostki, a w przypadku stwierdzenia naruszeń jest uprawniony do rozwiązania umowy z podmiotem prowadzącym sprzedaż środków spożywczych lub żywienie zbiorowe dzieci i młodzieży bez zachowania okresu wypowiedzenia.

W tym miejscu pragnę wskazać, że przed wydaniem rozporządzenia dotyczącego żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty w 2026 r. nie realizowano odrębnego programu pilotażowego w placówkach oświatowych. Należy podkreślić, że przepisy regulujące sposób żywienia dzieci i młodzieży oraz asortyment produktów oferowanych na terenie jednostek systemu oświaty nie stanowią nowego rozwiązania prawnego. Regulacje w tym zakresie funkcjonują już od 2015 r., a projektowane zmiany mają charakter nowelizacji istniejących przepisów, uwzględniającej aktualną wiedzę naukową, rekomendacje ekspertów oraz doświadczenia związane ze stosowaniem dotychczasowych regulacji.

Na koniec informuję, że w okresie prac nad projektem nie organizowano spotkań z Fundacją ProVeg.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Kuba Sękowski
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/

